

En gård i Stagstrup

af redaktionen

Der er stor interesse for den lokale historie, men det er i dag ikke kun i tidsskrifter og bøger, det foregår. Internettet spiller en stadig større rolle. Fortsættelsen af Stagstrup-sagaen fra 2006 bliver således lagt ud på nettet. Historisk Årbog fortæller nærmere om Morten Hammers nye forskning omkring fødegården Aagaard.

I den sydlige ende af den oprindelige Stagstrup landsby midt i Thy ligger min fødegård Aagaard. Som landbrugskandidat Jespersen skriver i sit værk »Danske Gaarde i Tekst og Billeder« fra 1924: »... den ligger smukt paa en Skraaning mod Øst, omgivet af kønne Haveanlæg«.

Sådan indleder Morten Hammer en ny artikel om Stagstrups historie, der samtidig

med Historisk Årbogs udgivelse er blevet lagt ud på Lokalthistorisk Arkivs og Thisted Museums hjemmeside <http://arkiv.thisted-bibliotek.dk>. Artiklen har overskriften »En gård i Stagstrup – dens historie og beboerne gennem tiderne«.

Det er en opfølgning af en artikel i årbogen fra 2006, hvor Morten Hammer beskrev

Fotografi af Aagaard 1920. Historisk Årbog kan ikke yde billedet fuld retfærdighed og gengive de farver, som den kendte »gårdmaler« Anton Jensen har lagt på. Men det kan Lokalthistorisk Arkivs og Thisted Museums hjemmeside, hvor man kan finde Morten Hammers nye Stagstrup-artikel.

landsbyen Stagstrups historie, og her kommer så beretningen om selve gården og dens beboere baseret på dét, han har kunnet finde i de forskellige historiske kilder samt på mundtlige overleveringer fra familien. Læseren kan desuden finde mere generelle oplysninger om bondens vilkår gennem flere århundreder.

Hvor længe har der ligget en gård her?

Ifølge Trap Danmark findes navnet »Stagstrup« nævnt helt tilbage til år 1474. Kulturarvsstyrelsen har desuden registreret en hel del oldtidsfund omkring gården – bl.a. blev der ved en udgravning i 2003 lige sydøst for Aagaard fundet rester af en større jernalder-bebyggelse, så det er sandsynligt, at der her har ligget en gård meget langt tilbage i tiden.

Gården har tilsyneladende altid ligget på næsten samme sted og var bl.a. en af de få gårde i Stagstrup, der ikke blev flyttet efter udskiftningen i 1789.

Det er i den såkaldte »Amtsstuematrikel« fra 1664, Morten Hammer første gang har fundet gården nævnt:

*ogsaa af Eijller Jacobsens Jordegods.
1 grd. Niels Lauritzen.
11 Tdr. Hartkorn*

Den årlige landgilde (fæsteafgift) var angivet til:

*VIII td. Biug(byg).
II pund Smør.
I Svin.
I Fæenød (ungkreatur).
I Lamb.
I Gaas.
II Høns.
III snes Aal.
VIII td. Arre. (havre /blandsæd).*

Aflandgilden kan man se, at gården allerede dengang blev drevet som et blandet landbrug. Der var åbenbart også ål i åen.

Det var i øvrigt den gård i Stagstrup by, der i 1664 betalte den største landgilde – selv om »Stagstrup Annexkirkegaard« også på dette tidspunkt faktisk må have været større. I den modelbog for »Staustrup Bye« fra 1682, der var et af forarbejderne til den nye 1688-matrikel – hvor hartkornet nu var direkte baseret på jordens bonitet (frugtbarhed) – var hartkornet da også takseret til 8,4,0,1,-, mens hartkornet for »Annexgaarden« var takseret til 9,6,1,2, fortæller Morten Hammer.

En hjemmeside med mange besøg

Morten Hammers uforkortede artikel er som nævnt lagt ud på den hjemmeside, som arkivet og museet er fælles om. Hjemmesiden har gennem de otte år, den har været i luften, altid været meget velbesøgt, men i 2008 er besøgstallet nærmest eksploderet. Årsagen er uden tvivl, at man nu via hjemmesiden har mulighed for at søge i de tusindvis af lokalhistoriske billeder, der er lagt i en billedbase.

1. november var der 10.000 billeder fra Thisted, Hurup og Hanstholm, og der lægges fortsat billeder ind. I maj 2008 var der 14.082 besøg og 59.830 sidevisninger (hits). Der blev foretaget 46.392 billedvisninger.

Det var netop i maj, arkivet indledte en billedindsamlingskampagne kombineret med artikler i den lokale avis under overskriften »Historien i billedet/billedet i historien«. Det har skabt run på døren til arkivets og museets hjemmeside, og interessen for den lokale historie kan direkte læses ud af tallene i statistikken.

I september har der været 15.155 besøg med ikke færre end 113.171 sidevisninger (hits) – og 90.814 billedvisninger. Og tallet er fortsat

Luftfoto af Aagaard i 2007.

stigende. Med dette niveau vil man komme op på en million billedvisninger på et år!

De statistiske oplysninger for det øvrige indhold på arkivets og museets hjemmeside er ikke så sikre som med de lokale billeder, men det er et forbavsende stort antal historisk interesserede, der lægger vejen forbi. Morten Hammer kommer i hvert fald ikke til at mangle læsere til det arbejde, han har lagt i kortlægningen af Aagaards historie. Hans artikel med de mange illustrationer kommer ind under »*Fra sognene*«, en afdeling på hjemmesiden, hvor der findes et omfattende materiale bl. a. udarbejdet af de sognegrupper, der har været i sving i de tre tidligere kommuner i Thy, der nu udgør den nye Thisted Kommune. De lokalhistoriske arkiver er også blevet til ét med

afdelinger i Thisted og Hurup. Mange lokalhistorikere har på egen hånd gennem flere år ihærdigt samlet lokalhistorisk materiale fra deres sogne og stillet det til rådighed for andre gennem det lokalhistoriske arkiv. Seneste eksempel herpå er et righoldigt materiale fra Nørhå. Og nu kommer Stagstrup med på landkortet.

I forbindelse med Historisk Samfunds 100 års jubilæum blev indholdet i 100 års årbøger lagt søgbart ud på nettet, ligesom lokalhistoriske bøger, der ikke længere genoptrykkes, har fundet et hjemsted her.

På hjemmesiden kan man finde registreringer af det store arkivmateriale fra Thisted, Hanstholm og Hurup, herunder en beskrivelse af arkivaliernes indhold. Og det er også på

hjemmesiden, man kan skyde genvej til indholdet i de gamle aviser.

Alt hvad der kan gøres tilgængeligt på arkivets og museets hjemmeside vil med tiden blive det.

Det er en af målsætningerne for arbejdet på det samlede arkiv for Thisted Kommune. Og det gælder tekst, billeder og lyd. Det seneste eksempel på sidstnævnte er et genhør med udsendelser fra hedengangne Radio Thy. Et større arbejde med overspilning af de mange lokale videooptagelser, arkivet råder over, er ved at blive lagt over på dvd, og hvad der egner sig, vil også finde vej til nettet.

På hjemmesiden er der oplysninger om aktuelle udstillinger, aktiviteter og bogudgivelser på Museet for Thy og Vester Hanherred. Man kan via www.thistedmuseum.dk logge sig ind på museerne i Thisted, Vorupør og Helt-

borg, digteren Johan Skjoldborgs Hus i Øsløs og Fiskerhuset i Agger. Der er mulighed for at stifte nærmere bekendtskab med fredede fortidsminder og det tilsyn, som museet nu har indledt. Der er sidste nyt om arkæologiske udgravninger. Og om særudstillingerne. Det er også på arkivets og museets hjemmeside, der er lagt beskrivelser – med billeder – ud om kulturmiljøer og kulturområder langs vestkysten. En vandretur fra Agger Tange til Bulbjerg, det såkaldte Nortrail-projekt.

Man kan med andre ord komme vidt omkring, når man via computeren lægger vejen forbi arkivets og museets hjemmeside. Det er der mange, der gør hver dag. Fremtiden er for længst begyndt for fortiden på nettet. En god forbindelse og et par klik er nok til en adgangsbillet.